

ULTRALENGVŲJŲ ORLAIVIŲ PILOTŲ PRAK TINIO MOKYMO PROGRAMA (RAL KLASĖS ULO - LĖKTUVAI) (ULO PMPA v2.7)

Patvirtinta:

Lietuvos ultralengvųjų orlaivių pilotų federacijos

Tarybos posėdyje, protokolą Nr. 25-10/16-TP, 2025-10-22

PAKEITIMŲ IR PAPILDYMŲ REGISTRAS

Leidimas	Data	Pakeitimo ar papildymo turinys	Keičiami puslapiai
1.1	2015-03-27	Papildyta tępimo į aikštes programa	Pridėtas 12 skyrius
1.2	2015-04-07	Papildytas 12 skyrius	25 puslapis
1.3	2019-03-31	- Buksyravimo programa suderinta su EASA reikalavimais - Panaikintos nuorodos į „CAA“. - Įvestas reikalavimas turėti 25 val. patirtį prieš gaunant „AA“ kvalifikaciją.	
1.4	2020-06-20	Papildyta 17 skyriumi	
1.5	2020-08-31	Papildyta: - Įvestas reikalavimas, kad mokymo programą negali būti trumpesnė, negu nustato ULOPF ir orlaivio gamintojas (jeigu tokia yra). - Įvestas reikalavimas praktinį egzaminą vertinti ne 5 sistema, o sąvokomis išlaikyta/neišlaikyta. - Papildytas VIII skyrius. - Papildytas XV skyrius. - Programa Kvalifikacija-vizualūs skrydžiai valdomoje oro erdvėje negalioja-ruošama	
1.6	2021-01-01	Programos vizualūs skrydžiai valdomoje oro erdvėje atnaujinimas: - Papildyti reikalavimai dėl kvalifikacijos gavimo (RAL AA; Praeiti praktinio ir teorinio parengimo programą; išlaikyti teorijos bei praktinį egzaminus); - Papildyta programa (vizualus atstumo ir aukščio tarp orlaivių išlaikymas; kitos reikalingos valdomoje oro erdvėje procedūros. - Lengvatos dėl kvalifikacijos gavimo turint galiojančią PPL, CPL, ATPL licencijas)	
1.7	2021-09-03	Papildyta instruktorių programa.	8.9
1.8	2021-12-13	Papildyti teorijos ir praktinio egzaminų terminai (2.31, 2.32, 2.33 punktai)	
1.9	2022-02-14	Papildyta instruktorių programa punktas 8.9.4.	24 psl.
2.0	2022-02-21	Papildytas 15.1. punktas	35 psl.
2.1	2022-05-30	- Pakeistas punktas 4.5; - Pakeistas punktas 9.6.; - Pakeistas punktas 15.1., 15.2., 15.3.	11 psl. 24 psl. 34 psl.
2.2	2023-01-16	Papildytas	
2.3	2023-04-24	Naujas punktas 15.7.	33 psl.

Leidimas	Data	Pakeitimo ar papildymo turinys	Keičiami puslapiai
2.4	2023-09-06	• Ištrintas punktas 2.21(Mokiniui neleidžiama vienu metu mokytis dviejuose arba daugiau rūšių aviacinio parengimo kursuose.) • Ištrintas punktas 2.24 (Piloto parengimo praktinę dalį galima pradėti tik po to, kai būna baigti mažiausiai 21 val. trukmės teoriniai užsiėmimai). • Ištrintas punktas 2.21(Mokiniui neleidžiama vienu metu mokytis dviejuose arba daugiau rūšių aviacinio parengimo kursuose.) • Pakeisti punktai: 15.2, 15.3, 15.4, 15.5, 15.7	6-7 psl. 32 psl., 33 psl.
2.5	2024-01-02	• Papildyta	
2.6	2024-03-22	• Papildytas punktas 14.3 ir 14.6	14,15 puslapiai
2.7	2025-10-17	• Gramatikos ir dokumento stiliaus korekcijos. • Papildytas 6 skyrius nurodant AA kvalifikacijai reikalingą skrydžių patirtį.	

TURINYS

Pakeitimų ir papildymų registras	1
Turinys	3
1 SKYRIUS. RAL KLASĖS ULTRALENGVOJO ORLAIVIO PILOTO MOKYMO PROGRAMA	4
2 SKYRIUS. Bendrieji reikalavimai	5
3 SKYRIUS. TEORINIS MOKYMAS	6
4 SKYRIUS. MOKOMIEJI SKRYDŽIAI	7
5 SKYRIUS. NAVIGACIJA	9
6 SKYRIUS. PILOTO EGZAMINAVIMAS	10
7 SKYRIUS. PERMOKYMAS Į KITĄ UL TIPĄ	11
8 SKYRIUS. ULO INSTRUKTORIAUS KVALIFIKACIJA	12
9 SKYRIUS. KVALIFIKACIJA – VIZUALŪS SKRYDŽIAI VALDOMOJE ORO ERDVĖJE	14
10 SKYRIUS. KVALIFIKACIJA – VIZUALŪS NAKTINIAI SKRYDŽIAI	15
11 SKYRIUS. ULO PILOTO – BANDYTOJO KVALIFIKACIJA	16
12 SKYRIUS. LEIDIMAS TŪPTI Į AIKŠTELES, PASIRINKTAS IŠ ORO	17
13 SKYRIUS. KVALIFIKACIJA – BUKSYRUOTOJAS	18
14 SKYRIUS. ULO PILOTO PARENGIMO PROGRAMOS VYKDYMO LENGVATOS	19
15 SKYRIUS. KVALIFIKACIJA – REKLAMJUOSTĖS BUKSYRAVIMAS	21
16 SKYRIUS. EGZAMINŲ LAIKAI IR KVALIFIKACIJOS ĮRAŠAI	22

1 SKYRIUS. RAL KLASĖS ULTRALENGVOJO ORLAIVIO PILOTO MOKYMO PROGRAMA

Pratimo Nr.	Pratimo turinys	Instruktorinis		Solo	
			val. min	skr. sk.	val. min.
1	Supažindinamasis skrydis		0.20		
2	Skridimas tiesiai, vairų funkcijos		1.00		
3	Posūkiai su 15° poskyriu		1.00		
4	Posūkiai su 45° poskyriu		1.00		
5	Kilimo, skrydžio ratu ir tupimo mokymas		2.50		
6	Slydimo ir smukos atpažinimas ir išvedimas, tikrasis (oro) greitis		1.00		
7	Tūpimo apskaičiavimas ir klaidų taisymas		2.00		
8	Tūpimo aikštelės pasirinkimas, tupimo į aikštelę paskaičiavimas		4.00		
9	Avarinio tūpimo mokymasis		1.30		
10	Tūpimas su šoniniu vėju		0.15		
11	Skrydžiai su uždengtais prietaisais		0.10		
12	Kontrolinis skrydis prieš savarankišką skrydį		0.15		
13	Savarankiškas skrydis ratu				0.15
14	Kontrolinis skrydis		0.10		
15	Savarankiškas skrydis ratu				1.40
16	Posūkiai su 15° ir 45° posvyriu				1.00
17	Smukos ir slydimo atpažinimas ir išvedimas		0.30		
18	Tūpimo apskaičiavimo mokymasis				2.00
19	200 km. navigacinis skrydis su nutūpimu		2.05		
20	100 km. navigacinis skrydis su nutūpimu		2.00		
21	100 km. savarankiškas navigacinis skrydis su nutūpimu				1.00
Iš viso:			20.05		5.55
Bendras paruošimas iš viso:		26 val.			

2 SKYRIUS. BENDRIEJI REIKALAVIMAI

2.1 Programos tikslas – parengti pretendentą savarankiškiems skrydžiams ultralengvais lėktuvais. Pretendentas, sėkmingai baigęs teorinio rengimo programą ir išlaikęs egzaminus, gali laikyti praktinių gebėjimų egzaminą.

2.2 Mokymą vykdo ULO pilotas – instruktorius.

2.3 Prieš pradėdamas praktinį pasirengimą, mokinys privalo būti informuotas ir turėti supratimą:

- apie ULO galimybes;
- vairų paskirtį, naudojimąsi visais valdymo prietaisais, vairais;
- prietaisų parodymų skaitymą ir situacijos vertinimą;
- avarines procedūras;
- pasiruošimą skrydžiui, priešskrydinę apžiūrą;
- variklio paleidimą ir darbinių temperatūrų stebėjimą;
- vairavimą žeme, orlaivio inerciją riedant, vairų, variklio, stabdžių naudojimą;
- vėjo poveikį riedant ir veiksmus vairais.

2.4 Praktinio parengimo metu skrydžiai vykdomi pagal VST.

2.5 Mokymas vykdomas mokymui tinkančiais ULO.

3 SKYRIUS. TEORINIS MOKYMAS

Teorinis mokymas vykdomas pagal ULO pilotų teorinio mokymo programą ir yra integruotas į praktinį parengimą, vykdomą palaipsniui.

4 SKYRIUS. MOKOMIEJI SKRYDŽIAI

4.1 1 pratimas: Pažintinis skrydis.

Supažindinimas su ULO valdymu ir aerodromo rajonu.

4.2 2 pratimas: Horizontalus skridimas, vairų funkcijos.

Supažindinimas su vairais ir jų veikimu. Skridimas pastovia trauka minimaliu ir maksimaliu greičiu, minimalia ir maksimalia trauka.

4.3 3 pratimas: Posūkiai su posvyriu iki 15°.

Posūkių atlikimas nedideliu pokrypiu skrendant kreiseriniu greičiu, laikant pastovų aukštį; kylant, žemėjant, be traukos ir naudojant mažesnę nei kreiserinio skrydžio trauką.

4.4 4 pratimas: Posūkiai su posvyriu iki 45°.

Posūkių atlikimas dideliu posvyriu naudojant trauką, skrendant kreiseriniu greičiu, žemėjant, kylant ir horizontalioje plokštumoje.

4.5 5 pratimas: Kilimas, skrydis ratu, tūpimas.

Išriedėjimas į vykdomąjį, įsibėgėjimas ir kilimas, skrydis ratu, artėjimas tūpti ir tūpimas, stabdžių naudojimas riedant po tūpimo, šoninio vėjo poveikis, nuėjimas į antrą ratą, trumpas užėjimas tūpti.

4.6 6 pratimas: Slydimas, smuka, tikrasis (oro) greitis.

Kilimas į numatytą aukštį (ne žemiau 3000 pėdų). Slydimo ir smukos atpažinimas įvairiose orlaivio konfigūracijose – su užsparniais, be užsparnių.

4.7 7 pratimas: Neteisingo tūpimo apskaičiavimo ir tūpimo koregavimas.

Skridimas ratu, tūpimai iš skirtingų aukščių ir atstumų nuo tūpimo tako. Atšokimo koregavimas.

4.8 8 pratimas: Aikštelės pasirinkimas iš oro, jos įvertinimas bei panaudojimas.

Skrydis aerodromo rajone, imitaciniai tūpimai į pasirinktas aikšteles be tūpimo.

4.9 9 pratimas: Avarinio tūpimo mokymas.

Skrydžiai ratu imituojant variklio atsisakymą skirtinguose rato vietose. Skrydžiai aerodromo rajone imituojant variklio gedimą ir atliekant avarinio tūpimo imitaciją į aikštelę pasirinktą iš oro.

4.10 10 pratimas: Tūpimas su šoniniu vėju.

Skrydžiai ratu esant šoniniam vėjui, vairų naudojimas, skirtingi vėjo poveikio dengimosi būdai.

4.11 11 pratimas: Skrydis su uždengtais prietaisais.

Skrydis tiesiai su uždengtais prietaisais, žemėjimas, posūkiai, tūpimas.

4.12 12 pratimas: Patikrinimas prieš pirmą savarankišką skridimą.

Išriedėjimas ir kilimas, skrydis ratu, imitacijos rate, užėjimas ir tūpimas.

4.13 13 pratimas: Savarankiškas skrydis ratu.

Riedėjimas, pakilimas, standartinis skrydis ratu laikant greitį, aukštį, užėjimas tūpti ir tūpimas.

4.14 14 pratimas: Kontrolinis skrydis ratu.

Riedėjimas, kilimas, skrydis ratu, tūpimas.

4.15 15 pratimas: Savarankiškas skrydis ratu.

Riedėjimas, pakilimas, skrydis ratu, užėjimas tūpti ir tūpimas.

4.16 16 pratimas: Posūkiai nuo 15° iki 45° posvyriu.

Skrydžiai mažu ir dideliu ratu atitinkamai posūkius darant 15 arba 45 laipsniu posvyriu.

4.17 17 pratimas: Smuka, slydimas.

Kilimas į 3000 pėdų aukštį, artėjimas prie smukos, atpažinimas ir išvengimas. Slydimas nedideliu pokrypiu, prarandant aukštį, išlaikant greitį.

4.18 18 pratimas: Tūpimo apskaičiavimo mokymasis.

Skrydžiai standartiniu ratu, tūpimas ant tūpimo ženklų arba į pirmą tako trečdalį.

5 SKYRIUS. NAVIGACIJA

5.1 19 pratimas: Minimalus 200 km nuotolio ir daugiau kaip 2 val. navigacinis skrydis trikampi maršrutu su nutūpimais dviejuose svetimuose aerodromuose.

Pasiruošimas skrydžiui, skrydis, orientyrų naudojimas, žemėlapiu naudojimas ir orientacija, krypties ir greičio išlaikymas, artėjimas į paskirties aerodromą, artėjimas ir tūpimas.

5.2 20 pratimas: Minimalaus 100 km nuotolio ir daugiau, kaip 1 val. trukmės navigacinis skrydis trikampi su tūpimu svetimame aerodrome.

Pasiruošimas skrydžiui, navigacinio plano laikymasis, artėjimas ir tūpimas.

5.3 21 pratimas: Minimalaus 100 km nuotolio ir min. 1 val. savarankiškas navigacinis skrydis maršrutu su tūpimu svetimame aerodrome.

Pasiruošimas skrydžiui, navigacinio plano laikymasis, artėjimo procedūrų vykdymas, tūpimas.

6 SKYRIUS. PILOTO EGZAMINAVIMAS

6.1 A kvalifikacijos praktikos egzaminą galima laikyti baigus praktinį parengimą ir išlaikius teorijos egzaminą. Išlaikytas teorijos egzaminas galioja 24 mėnesius.

- Teorijos egzaminas vykdomas teorinio parengimo programos apimtyje. Egzaminas laikomas išlaikytu, jei teisingai atsakyta ne mažiau kaip į 75 % testo klausimų.
- Praktinio skrydžio egzaminas turi trukti ne trumpiau kaip 45 minutes, jo metu turi būti atlikti ne mažiau kaip trys tūpdymai. Egzaminas laikomas išlaikytu, jei vykdant skrydžio elementus suklystama ne daugiau kaip du kartus.

6.2 AA kvalifikacijos praktikos egzaminą galima laikyti tik turint galiojančią RAL klasės A kvalifikaciją, ne mažiau kaip 50 bendrų skrydžių valandų RAL klasės orlaiviu ir ne mažiau kaip 25 skrydžių valandas RAL klasės orlaivio vadu po A kvalifikacijos gavimo.

- Praktinio skrydžio egzaminas turi trukti ne trumpiau kaip 45 minutes, jo metu turi būti atlikti ne mažiau kaip trys tūpdymai. Egzaminas laikomas išlaikytu, jei vykdant skrydžio elementus suklystama ne daugiau kaip du kartus.

7 SKYRIUS. PERMOKYMAS Į KITĄ UL TIPĄ

Permokymui gali būti priimtas pilotas turintis galiojančią ULO RAL klasės piloto licenciją. Kitas licencijas (PPL, CPL, motosklandytuvo piloto licenciją, Karinę piloto licenciją) turintys pilotai įvykdę permokymo programą, turi laikyti ULO piloto egzaminą pagal visą programą. ULO pilotai – instruktoriai, ULO pilotai – egzaminuotojai ir ULO pilotai bandytojai persikvalifikuoti į naują ULO tipą gali patys savarankiškai (ne trumpiau, negu reikalauja gamintojas).

7.1 Prieš pradėdant permokymo praktinę dalį, pretendentas turi būti susipažinęs:

- skrydžių vykdymo vadovu;
- aptarnavimo ir techninės priežiūros instrukcija;
- priešskrydiniu patikrinimu;
- antžeminiu pasiruošimu kabinoje;
- ypatingais veiksmais;
- avariniais veiksmais;
- pilotavimo technika ir jos ypatybės.

7.2 Permokymą atlieka ULO instruktorius, turintis to tipo orlaivio kvalifikaciją. Prieš permokant skristi vienviečiu ULO, kandidatui reikia atlikti kontrolinį skrydį su instruktoriumi panašiu dviviečiu mokomuoju ULO. Pagal kontrolinio skrydžio rezultatus instruktorius sprendžia ar galima leisti pretendentui pradėti įsisavinti vienvietį ULO.

- Persimokant dviviečiu ULO atliekami visi programos pratimai.
- Persimokant vienviečiu ULO atliekami 7.1, 7.5, 7.6, 7.7, 7.8 pratimai

7.3 Permokymo į kitą ULO tipą programa numato minimalų pratimų skaičių ir laiką.

Pratimo Nr.	Pratimo pavadinimas	Su instruktoriumi		Solo	
		skr. sk.	laikas	skr. sk.	laikas
7.1	Kontrolinis skridimas	1	0.20		
7.2	Mokomieji skrydžiai ratu 300 m MGL	2	0.15		
7.3	Mokomieji skrydžiai ratu 150 m MGL	2	0.15		
7.4	Ypatingieji atvejai, avariniai atvejai, paskutinius du skrydžius atlikti tūpimus su išjungtu varikliu	4	0.25		
7.5	Savarankiškas skrydis, smukos režimas, slydimas, max. ir min. greičiai, posūkiai 15° - 45° pokrypiu			1	0.30
7.6	Savarankiški skrydžiai ratu 300 m AGL			2	0.10
7.7	Savarankiški skrydžiai ratu 150 m AGL			2	0.10
7.8	Pradinio mokymo 18 pratimas (4.18)			2	0.10
Iš viso:		9	1.15	7	1.00

8 SKYRIUS. ULO INSTRUKTORIAUS KVALIFIKACIJA

8.1 Sąlygos ir reikalavimai pretendentai:

- 18 metų amžius (minimalus);
- Skrydžių patirtis daugiau 300 val. (RAL klasės orlaiviais), iš jų 200 val. dviviečiais 3 tipų arba daugiau RAL klasės orlaivių vadu;
- galiojanti RAL klasės AA kvalifikaciją

8.2 Teorinės žinios:

Teorinio mokymo programa instruktoriams yra 12 val. ir yra išdėstyta "Ultralengvųjų orlaivių pilotų teorinio mokymo programoje".

8.3 Praktiniai gebėjimai

Parodyti instruktoriui, kad įsisavinęs visus pilotavimo technikos elementus, reikalaujamas piloto kvalifikacijai įgyti pagal mokymo programą ir kurie būtų įvertinti 4 arba 5 balais. Šiuos gebėjimus turi parodyti ir skrisdamas instruktoriaus vietoje. Parodyti gebėjimą teisingai kvalifikuoti pilotavimo klaidas, simuliuojamas instruktoriaus ir jų svarbą kvalifikuoti pagal vertinimo skalę. Instruktoriaus rengimą atlieka ULOP federacijos įgalioti ULO pilotai – instruktoriai. Prieš praktinius užsiėmimus atliekamas antžeminis pasiruošimas.

8.4 ULO orlaivio piloto instruktoriaus praktinio rengimo programa:

Pratimo Nr.	Pratimo pavadinimas	Su instruktoriumi		Solo	
			laikas	skr. sk.	Laikas
8.1	Kontrolinis skrydis piloto sėdynėje		0.20		
8.2	Skrydis zonoje, valdymo elementų funkcijos iš instruktoriaus sėdynės		0.20		
8.3	Posūkiai 45° poskyriu		0.20		
8.4	Kilimas, tūpimas, skrydžiai ratu		0.40		
8.5	Slydimas, smuka, min. – max. Greičiai		0.20		
8.6	Artėjimo tūpti ir tūpimo klaidų koregavimas		0.30		
8.7	Tūpimas į aikšteles		0.30		
8.8	Avariniai tūpimai be motoro		0.30		
8.9	Tūpimai su šoniniu vėju		0.05		
8.10	Skrydis uždengtais prietaisais		0.10		
8.11	Patikrinimas prieš savarankišką skrydį		0.15		
8.12	Savarankiškas skrydis ratu				0.10
8.13	Posūkiai 15° ir 45° pokrypiu				0.20
8.14	Slydimas, smuka				0.20
8.15	Tūpimai be variklio				0.30
	Egzaminas		1.00		
Iš viso:			5.00		1.20
Iš viso instruktoriaus paruošimui:		6 val. 20 min.			

Baigęs programą pretendentas turi išlaikyti teorijos egzaminą, kurio metu vertinamos piloto teorinės žinios bei gebėjimas dėstyti. Toliau laikomas praktikos egzaminas. Praktinė egzamino dalis – 3 arba daugiau skrydžiai, 60 min. arba daugiau.

Įvykdymo sąlyga: praktinės dalies įvertinimas (išlaikė/neišlaikė). Egzamino rezultatai įrašomi skraidymo knygelėje. Kvalifikacija įrašoma ULO piloto licencijoje.

Visi egzaminai laikomi pas ULOPF paskirtus egzaminuotojus.

8.5 Naujas instruktorius Ca turi teisę mokinti skristi tik prižiūrint “C” kvalifikaciją turinčiam instruktoriui, kuris moko to pačio tipo orlaiviu.

8.6 Mokindamas skristi prižiūrint paskirtam instruktoriui, mokinį pirmam savarankiškam skrydžiui ratu ir pirmam savarankiškam skrydžiui maršrutu leidžia prižiūrinčiam instruktoriui patvirtinus tokį leidimą.

8.7 Apribojimai naujam instruktoriui panaikinami, kai:

- mokydamas skrydžio RA klasės orlaiviais išskaidė bent 100 valandų;
- prižiūrėjo bent 25 savarankiškus pilotų mokinių skrydžius.

8.8 Instruktoriaus kvalifikacija keičiama į instruktoriaus su apribojimais kvalifikaciją, jeigu:

- nemokino pagal ULOPF mokymų programas, arba
- neatlikinėjo kontrolinių skrydžių su pilotais, arba
- neišlaikė praktinio instruktoriaus kvalifikacijos egzamino, arba
- netinkamai vykdė instruktoriaus pareigas.

9 SKYRIUS. KVALIFIKACIJA – VIZUALŪS SKRYDŽIAI VALDOMOJE ORO ERDVĖJE

Šiai kvalifikacijai įgyti asmuo turi turėti:

- UL piloto galiojančią licenciją RAL klasės AA kvalifikacija;
- būti baigęs radijo ryšio aviacinės frazeologijos lietuvių kalba kursus (arba aukštesnio lygio kursus (anglų kalba));
- Praeiti praktinio ir teorinio parengimo programą;
- išlaikyti teorijos bei praktinį egzaminus.

9.1 Teorinio mokymo programa 6 val.

9.2 Praktinio rengimo programa.

Pratimo Nr.	Pratimo turinys	Su instruktoriumi		Solo	
			laikas		laikas
9.2.1	Kontrolinis navigacinis skrydis su tūpimais dviejuose aerodromuose valdomoje erdvėje. Piloto gebėjimų išlaikyti duotą kryptį ir aukštį bei palaikyti radijo ryšį patikrinimas		3 val.		
9.2.1 A	Antžeminis pasiruošimas skrydžiui. Skrydžio plano pateikimas. Skrydžių vykdymo valdomoje oro erdvėje taisyklės. Atvykimas ir išvykimas iš valdomo aerodromo. Kitos reikalingos procedūros skrydžiui į valdomą oro erdvę.				
9.2.3	Skrydis į valdomus aerodromus. Pateikiamas skrydžio planas. Pilotas savarankiškai instruktoriaus prižiūrimas atlieka skrydį laikydamasis krypties, aukščio, palaikydamas radijo ryšį ir kitos reikalingos procedūros skrydžiui į valdomą oro erdvę. Skrydžiai į skirtingus aerodromus.		3 val.		
9.2.4	Egzaminas: skrydis į ir iš valdomų aerodromų atliekant visas procedūras ant žemės ir ore. Skrydyje dalyvauja instruktorius (instruktorius – egzaminuotojas)		2 val.		
Iš viso:			8 val.		
Parengimo laikas priklauso nuo to kaip toli yra išsidėstę valdomi aerodromai.					

9.3 Parengimą atlieka ULOPF instruktorius turintis šią galiojančią kvalifikaciją. Praktinių gebėjimų patikrinimą kvalifikacijai “Skrydžiai valdomoje oro erdvėje” ULOPF skiria patvirtintus egzaminuotojus.

9.4 PPL galiojančios licencijos turėtojai, turintys galiojančią ULO RAL klasės licenciją, gali įgyti kvalifikaciją „Vizualūs skrydžiai valdomoje oro erdvėje“, išlaikę praktinių gebėjimų egzaminą.

9.5 CPL, ATPL galiojančių licencijų turėtojai, turintys galiojančią ULO RAL klasės licenciją, gali įgyti kvalifikaciją „Vizualūs skrydžiai valdomoje oro erdvėje, užpildę prašymą ir pateikę galiojančią licenciją. Kvalifikacijos įrašą piloto skrydžių knygelėje daro RA klasės instruktorius, turintis kvalifikaciją „Vizualūs skrydžiai valdomoje oro erdvėje”.

10 SKYRIUS. KVALIFIKACIJA – VIZUALŪS NAKTINIAI SKRYDŽIAI

10.1 Šiai kvalifikacijai įgyti pareiškėjas turi turėti:

- galiojančią ULO RAL klasės AA kvalifikacijos licenciją;
- 200 valandų arba, daugiau, skrydžių patirtį RAL klasės orlaiviais ;
- baigti patvirtintą mokymo programą “Vizualūs naktiniai skrydžiai”;
- išlaikyti teorijos ir praktinio gebėjimo egzaminus.

Parengimą atlieka instruktorius turintis šią kvalifikaciją.

Kvalifikacijos įrašas daromas piloto skrydžių knygelėje ir ULO licencijoje.

Teorinis mokymas ne mažiau kaip 2 valandos.

Praktinio rengimo programa

Pratimo Nr.	Turinys	Su instruktoriumi		Solo	
			Laikas		Laikas
10.1	Skrydis pagal prietaisus dieną (su vaizdą ribojančių prietaisų)		3		
10.2	Skrydis pagal prietaisus naktį (su vaizdą ribojančių prietaisų)		0.30		
10.3	Kontrolinis skrydis naktį, ratu Stebima kaip mokinyš kontroliuoja aukštį, greitį, horizontą, skrydžio procedūras rate, nuėjimo į antrą ratą procedūras. Mokinyš supažindinamas su antžeminiais KTT žiburiais , orlaivio aeronavigaciniais žiburiais, orientavimusi ore pagal KTT žiburius, kitų orlaivių stebėjimu.		1.00		
10.4	Skrydžiai ratu, procedūros nueinant į antrą ratą, tūpimai naudojant ir nenaudojant tūpimo žibintų. Avarinės procedūros		1.45		
10.5	Skrydis maršrutu ne trumpesnis kaip 50km. a		1.00		
10.6	Patikrinimas prieš savarankiškus skrydžius		0.30		
10.7	Savarankiški skrydžiai aerodromo ratu				1.00
10.8	Kontrolinis skrydis maršrutu		0.45		
Iš viso:		9 val. 30 min.			

Programos trukmė yra minimali. Instruktoriaus sprendimu gali apimti ir daugiau laiko.

Minimali egzamino trukmė 90 minučių.

PPL, CPL, ATPL ir Karinės aviacijos specialisto galiojančių licencijų turėtojai turintys galiojančią skrydžių naktį kvalifikaciją ir galiojančią ULO RAL klasės licenciją ir galiojančią Vizualių skrydžių valdomoje oro erdvėje kvalifikaciją, gali įgyti “VIZUALŪS NAKTINIAI SKRYDŽIAI” kvalifikaciją atlikę ne trumpesnę nei 1 valandos mokomąjį skrydį su instruktoriumi turinčiu šitas kvalifikacijas ir gavę įrašą į piloto skraidymų knygelę.

Leidimas atlikti naktinius vizualius skrydžius gali būti pratęsiamas, jeigu pilotas per paskutinius 6 mėn. nakties metu kilo ir tūpė ne mažiau kaip 3 kartus.

11 SKYRIUS. ULO PILOTO – BANDYTOJO KVALIFIKACIJA

Ruošiama.

12 SKYRIUS. LEIDIMAS TŪPTI Į AIKŠTELES, PASIRINKTAS IŠ ORO

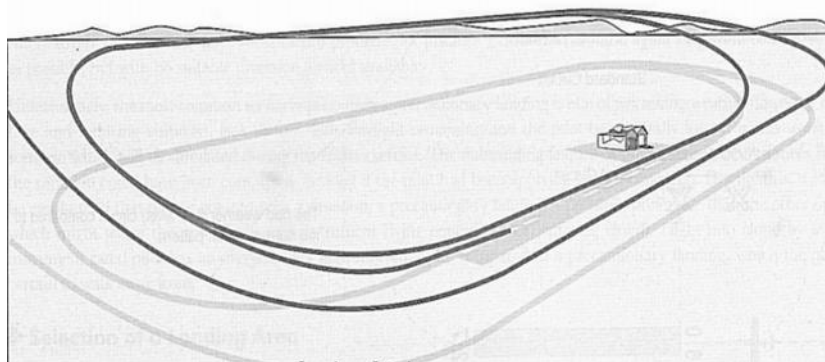
Kad pilotui būtų duotas leidimas tūpti į aikšteles, pasirinktas iš oro, jam būtina turėti ne mažesnę kaip 100 val. skrydžių patirtį ir įvykdyti praktinių mokomųjų skrydžių programą.

12.1 Praktinio rengimo programa

Pavadinimas	Skrydžių skaičius/Skrydžio laikas		Skrydžio sąlygos, tais.	Trumpas pratimo aprašymas
	bendras	Tūpimai į aikštelę		
1 pratimas Veiksmų seka žemėje				Žemėlapių parengimas. Tūpimo ir kilimo iš aikštelės ypatumai. Užėjimo tūpti schema.
2 pratimas Mokomasis skrydis į aikštelę.	2/1.00	3	VST	Skrendant maršrutu tūpiama į 3-4 pasirinktas iš oro aikšteles
3 pratimas Kontrolinis skrydis į aikštelę.	1/0.40	2	VST	Instruktorius įvertina piloto gebėjimus saugiai nutūpti ir pakilti iš aikštelės.
4 pratimas Skrydžio egzaminas	1.0.40	2	VST	Skrendant maršrutu tūpiama į 2-3 pasirinktas iš oro aikšteles.
	02:20	7		

Pagal 4 pratimą egzaminuoja ULOPF įgaliotas egzaminuotojas.

12.2 Aikštelės apžiūrėjimo schema

Prieš tūpiant į aikštelę pirmo ir antro užėjimo metu įvertinti:

- Vėjo kryptį bei greitį.
- Aikštelės dydį bei reljefą.
- Kliūtis (medžiai, laidai ir kt.)
- Grunto struktūrą bei augmeniją.

Taip pat įvertinti šalia esančias aukštumas bei dirbtines kliūtis, kurios gali įtakoti vėjo krypties / greičio staigiam pokyčiui (rotoriui) numatomos tūpimui aikštelės ribose.

Prieš tūpiant į aikštelę būtina gauti žemės savininko sutikimą.

Pirmas kontrolinis apžiūrėjimo skrydis atliekamas 300 pėdų aukštyje

Antras skridimas 100 pėdų aukštyje

Įsitikinus, kad tūpimas į aikštelę yra saugus, vykdomas užėjimas tūpimui.

13 SKYRIUS. KVALIFIKACIJA – BUKSYRUOTOJAS

Pareiškėjas turi turėti ULO RAL piloto licenciją ir ne mažesnę nei 200 val. praskraidymą.

Parengimą atlieka instruktorius turintis šią kvalifikaciją. Buksyravimas atliekamas orlaiviais, patvirtintais naudoti šiam tikslui.

Po sėkmingo praktinio egzamino išlaikymo kvalifikacija įrašoma ULO piloto licencijoje.

13.1 Teorinis mokymas 6 valandos

13.2 Praktinio rengimo programa:

Pratimo Nr.	Turinys	Su instrukt.		Solo	
			laikas		laikas
Parengimas					
13.2.1	Supažindinamieji skrydžiai sklandytuvu, kuris yra pakeliamas orlaiviu; Pastaba: šis reikalavimas netaikomas LAPL(S), SPL bei ULO sklandytuvo kvalifikaciją turintiems pilotams.		50		
Mokymas					
13.2.2	Išvilkimo lyno įtempimas, pakilimo procedūros (įprastinėmis ir šoninio vėjo sąlygomis), žemėjimas vilkimo metu, sklandytuvo pakėlimo procedūros. Pakilimas, aukštėjimas, posūkiai su velkamu sklandytuvu, sklandytuvo skrydis oro sraigto sukeltame sraute, sklandytuvo vilkimo lyno atlaisvinimas ir įtempimas (iš anksto susitarus), 360 laipsnių posūkių darymas, 15-45 laipsnių posvyrio posūkiai, atkabinimas, lyno numetimo manevras .		1h 05		
13.2.3	Savarankiški skrydžiai mokantis žemėjimo su velkamu sklandytuvu, aukštėjimo ,sklandytuvo atkabinimo, tūpimas su lynu.				1h 15
Iš viso			1h 55		1h 15
Egzaminas					
13.2.4	Egzaminas: kilimas, aukštėjimas iki 600 m, stabilizuotas horizontalus skrydis(2 min.), aukščio netekimas 2 m/sek. vertikaliu greičiu iki 300 m. aukščio, stabilizuoto horizontalaus skrydžio išlaikymas. Atkabinimas, yno numetimas				35
Iš viso					0h 35

13.3 Atliekant mokomuosius skrydžius, velkamą sklandytuvą turi pilotuoti sklandytojas –instruktorius.

14 SKYRIUS. ULO PILOTO PARENGIMO PROGRAMOS VYKDYMO LENGVATOS

Rengiant ULO pilotus arba instruktorius leidžiama suteikti šias lengvatas:

14.1 Pilotams turintiems galiojančią sklandytojo licenciją mokymo programa gali būti sumažinta. Programos mažinimo apimtis konkrečiam prašytojui nustato pilotas – instruktorius, prašytojo žinių ir gebėjimų patikrinimo pagrindu, bet ne mažiau negu 7 skyriaus 7.3 punkte nurodytoje permokymo į kitą UL tipą programoje.

Teorijos programos apimtis ir egzaminų skaičių konkrečiam mokiniui nustato pilotas – instruktorius, prašytojo žinių ir gebėjimų patikrinimo pagrindu.

Privalomi išlaikyti egzaminai:

- Bendros žinios apie orlaivį.

Įsisavinus nustatytą programą ir sėkmingai išlaikius egzaminus (praktikos ir teorijos), suteikiama RAL klasės A kvalifikacija.

14.2 Galiojančią RHL(sraigtašparnio), RWL(motoskraidyklės),RGL(malūnšparnio) piloto licenciją turintiems pilotams, praktikos programoje gali būti sumažintas navigacinių pratimų skaičius.

Teorijos programos apimtis ir egzaminų skaičių konkrečiam mokiniui nustato pilotas – instruktorius, prašytojo žinių ir gebėjimų patikrinimo pagrindu.

Privalomi išlaikyti egzaminai:

- Bendros žinios apie orlaivį.

Įsisavinus nustatytą programą ir sėkmingai išlaikius egzaminus (praktikos ir teorijos), suteikiama RAL klasės A kvalifikacija.

14.3 LAPL (A) su galiojančia SEP kvalifikacija, PPL (A) su galiojančia SEP kvalifikacija, CPL (A) su galiojančia SEP kvalifikacija, Karinės aviacijos specialisto galiojančių licencijų turėtojai, motorizuoto sklandytuvo galiojančių licencijų turėtojai gali gauti UL piloto licenciją, po to kai išlaiko egzaminą, atskraidę su instruktoriumi permokymo į kitą tipą programą.

Įsisavinus nustatytą programą ir remiantis praktinio egzamino rezultatais suteikiama RAL klasės “A” kvalifikacija. Priskraidžius 10 val. arba daugiau po ULO piloto licencijos gavimo ,galima laikyti praktinį egzaminą RAL “AA” kvalifikacijai gauti.

ATPL (A) su galiojančia SEP kvalifikacija galiojančių licencijų turėtojai gali gauti UL piloto licenciją, po to kai išlaiko egzaminą, atskraidę su instruktoriumi permokymo į kitą tipą programą. Įsisavinus nustatytą programą ir remiantis praktinio egzamino rezultatais suteikiama RAL klasės “AA” kvalifikacija.

14.4 PPL (A) su galiojančia SEP kvalifikacija, CPL (A) su galiojančia SEP kvalifikacija, Karinės aviacijos specialistas, motorizuoto sklandytuvo pilotas, turintis galiojančią instruktoriaus kvalifikaciją, gali įgyti UL piloto instruktoriaus kvalifikaciją:

- įgiję RAL klasės “AA” kvalifikaciją pagal p. 14.3;
- įgiję 3 tipų arba daugiau RAL klasės dviviečių orlaivių skrydžių patirtį orlaivio vadu;
- baigti ULO RAL klasės instruktoriaus mokymo programą;
- mokomuoju orlaiviu (kuriuo ruošiasi mokinti) priskraidyti 15 val. arba daugiau;
- išlaikyti teorijos ir praktikos egzaminą.

Programa gali būti sumažinta teorinių žinių ir praktinių gebėjimų patikrinimo pagrindu.

14.5 PPL (A) su galiojančia SEP kvalifikacija, CPL (A) su galiojančia SEP kvalifikacija, Karinės aviacijos specialisto, motorizuoto sklandytuvo piloto licencijų turėtojai, norintys gauti UL piloto arba UL piloto –

instruktoriaus licencijas, privalo pateikti galiojančias licencijas, med. pažymą, skraidymo knygytes ir kitus ULOPF nustatytus dokumentus.

14.6 LAPL (A) su galiojančia SEP kvalifikacija, PPL (A) su galiojančia SEP kvalifikacija, CPL (A) su galiojančia SEP kvalifikacija, ATPL (A) su galiojančia SEP kvalifikacija, Karinės aviacijos specialisto licencijos turėtojai, turintys galiojančią licenciją su buksyravimo kvalifikacija, gali įgyti ULO RAL buksyravimo kvalifikaciją:

- įgiję RAL klasės "AA" kvalifikaciją pagal p. 14.3;
- RAL klasės orlaiviu kuriuo ruošiasi buksyruoti priskraidyti 10 val. arba daugiau;
- išlaikyti praktinį kvalifikacijos egzaminą.

15 SKYRIUS. KVALIFIKACIJA – REKLAMJUOSTĖS BUKSYRAVIMAS

Pareiškėjas turi turėti galiojančią UL piloto licenciją, ir ne mažesnę nei 100 val. priskraidymą, bei ne mažiau kaip 200 tūpimų įgulos vadu RAL klasės ULO po licencijos gavimo.

Pirmąjį parengimą atlieka pilotas su instruktoriaus kvalifikacija, pagal instruktorių ir egzaminuotojo patvirtintą programą arba ATO/DTO instruktorius su atitinkama kvalifikacija.

Po sėkmingo praktinio mokymo instruktorius kvalifikaciją įrašo į ULO piloto skraidymų knygėlę.

Kvalifikacijos palaikymui būtina atlikti 5 skrydžius su reklamjuoste 24 mėnesių bėgyje. Jeigu 24 mėnesių bėgyje pilotas turi mažiau negu 5 skrydžius, privaloma suskristi trūkstantus skrydžius su instruktoriumi, arba instruktoriui prižiūrint.

15.1 Teorinis mokymas 2 akademinės valandos

15.2 Praktinio rengimo programa:

Pratimo Nr.	Turinys	Su instrukt.		Solo	
		Skr.sk.	laikas	Skr.sk.	laikas
16.2.1	Reklamjuostės paruošimas ant žemės. Reklamjuostės bei virvės su įranga taisyklingas išklojimas pagal ištempimo būdą (pagavimas nuo žemės ar kilimas su reklamjuoste), įvertinus vėją bei kilimo kryptį. Lėktuvo paruošimas.		0h 30		
16.2.2	Reklamjuostės pagavimas nuo žemės. Skrydis maždaug 10-15 metrų aukštyje išlaikant kryptį kruiziniu greičiu, reklamjuostės pagavimas bei kilimas į nustatytą aukštį. Skrydis ratu išlaikant aukštį, žemėjimas bei reklamjuostės atkabimas į numatytą vietą.	3	0h 45	3	0h 45
16.2.3	Pakilimas atplystant nuo žemės su prikabinta reklamjuoste. Kilimas į nustatytą aukštį, skrydis ratu, žemėjimas bei reklamjuostės atkabimas į numatytą vietą.	2	0h 30	2	0h 30
16.2.4	- Skrydis su reklamjuoste minimaliu greičiu; - Leidžiami maksimalūs manevrai; - Nuėjimas į antrą ratą su reklamjuoste; - Tūpimas su prikabinta reklamjuoste; - Avariniai manevrai bei veiksmai užgęsus varikliui su reklamjuoste; - Specialios saugumo procedūros.	2	0h 30		
Iš viso:		7	1h 45	5	1h 15

Mokymas turi būti tęsiamas tol, kol studentas įgaus reikiamus pilotavimo įgūdžius saugiam skrydžiui su reklamjuoste užtikrinti.

Po sėkmingos praeitos programos daromas įrašas į skrydžių knygėlę.

16 SKYRIUS. EGZAMINŲ LAIKAI IR KVALIFIKACIJOS ĮRAŠAI

Kvalifikaciją RA:	Egzamino minimali trukmė, min.	Tūpimų skaičius per egaminą	Kvalifikacijos įrašas daromas į knygelę	Kvalifikacijos įrašas daromas į licenciją
A	0,45	3	Taip	Taip
AA	0,45	3	Taip	Taip
B	0,35	2	Taip	Taip
C	0,60	3	Taip	Taip
CP	0,45	3	Taip	Taip
VIZUALŪS SKRYDŽIAI VALDOMOJE ORO ERDVĖJE	2,00	1	Taip	-
VIZUALŪS NAKTINIAI SKRYDŽIAI	0,45	1	Taip	Taip
LEIDIMAS TŪPTI Į AIKŠTELES, PASIRINKTAS IŠ ORO	0,40	1	Taip	-
REKLAMJUOSTĖS BUKSYRAVIMAS	0.35	2	Taip	-

16.1 Praktinių gebėjimų patikrinimas instruktoriams, pratęsiant licenciją, turintiems kategorijas AA, C, B, CP, egzamino trukmė - ne mažiau kaip 1 val. 45 min. Praktinių gebėjimų egzamino rezultatas įrašomas į ULOPF patvirtintą praktikos egzamino lapą.